

Apdzīvotās vietas [Turku pagasta]

Apdzīvotā vieta Turki

Ziemeļos ieslēdz :Peišova, Boltie bārzi, Kotlusola, Vonogsola, Kubuļneica.

Austrumos: Neretas upe, Mozī un Lelī Vecēji.

Dienvidos: Tilta Geduši, Dabari, Govārtiene.

Rietumos: Gaiņu purvs,

Pirms Otrā Pasaules kara skaitījās 32 saimniecības .4 Grebētāju, 2 Jedušu 3 Lāču, 2 Penīgu, 5 Turkupoļu, 2 Turku, 1 Peisenieku un t.t.

Vonogsils –liels mežs 4 km garumā no Atašienes Stalīdzāniem uz Līvānu pusi. Muiža mežus izrentējusi 4 ienācējiem, kuri pamazām izcirtuši un ierīkojuši ~~no tur~~ saimniecības. Pirmā pasaules kara laikā izbūvēts grantēts ceļš cauri Vonogsilam 4 kilo - metru garumā.

Iepretim Vonogsilam ir Kotlusola , Katleņsola, Kucsola. Vonogsila un Vonogsolas robežās ir Neretiņas upe. Peišovas pļavās kādreiz bijusi Peišovas upīte, kas tagad aizaugusi un senāk Atašas upi ir savienojusi ar Neretas upīti.

Uz Atašas upes krastiem atrodas lielas apdzīvotas vietas Vuškārnietki (Vuškinīki), Gruģules, Salieši, Vilkāji, kas agrāk piederējuši Rēzeknes apriņķa Atašienes pagastam. Tas , kas skaļi raud , sauc par beirā, varbūt tam ir kāds sakars ar nosaukumu Beirupurvs, kur senāk atradās 22 saimniecības.

Bēt varbūt ņemot vērā ka šī apkārtnē kādreiz ir piederējuši Krustpils muižniekam un nav izslēgta varbūtība, ka viņš šo vietu sauc par „Bar” vai „Boren” ka ir vienas saknes ar mūsu „Bārs” bērns vai angļiski „Bear”- lācis.

Gainu purvs savu nosaukumu ņēmis no putna „Gaiņa” kuru citādi sauc par „Gārni” Vidzemes pusē.

Mukti – apdzīvota vieta „Līvānu- Rudzātu – Steķu” ceļa malā, kas varbūt cēlies ar muklainu, staigņu, purvainu vietu.

Rietumos robežojas ar Māsānu purvu .

Ziemeļos atrodas Māsāni, Peisenieki.

Austrumos Kalnapurvs, Žogi, Siladieviņi, Rogudruvas pļavas, kas sniedzas līdz Steķu silam.

Dienvidos Zepi, Daukstes.

Koršinieki vieta varbūt ir cēlusies, jo iedzīvotāji esot dzīvojuši meža malā un viņu ganības ir bijušas aptaisītas ar kārtīm.

Apmēram 5 km attālumā no Līvāniem atrodas Veiguri. 1915-1916.gadā fronte apstājās apmēram 9-10 km no Daugavas tās kreisajā krastā pret Veiguru sādžu . Karavīri sakaru uzturēšanai pāri Daugavai uzbūvēja pontonu tiltu . Veiguros tika ierīkota arī pirts.1917.gada otrajā pusē vāciešiem tuvojoties Daugavai, veigurieši ir spiesti pārvietoties uz Muktiem, bet pēc visas Latgales ieņemšanas, viņi var sākt domāt par atgriešanos dzimtajās vietās.

Latvijas atbrīvotāji 1919.gadā Veiguriem tuvojās no Trepes stacijas puses un tie ir Valmieras pulka kājnieku pulka karavīri un cīņās ar sarkanajiem lieliniekiem par Līvāniem notika Jaunās muižas pļavu rajonā.

1911.gadā privātā kārtā iesākās un pirms 1930.gada galīgi pabeidza sādžu sadalīšanas viensētās darbus.

Leišupi atrodas līdz 2 km attālumā no Trepes stacijas Daugavas labajā krastā Otru Daugavas malu līdz Lietuvai sauca par Leišu molu , kur iespējams arī kādreiz tur

dzīvojuši leiši vai arī šai dzimtai uzvārdu devusi upīte kas te tecējusi garām uz leišu malu.

Leišupu dzimtas saimniecība kas te bijusi sadalīta starp brāļiem, kur katrs paņēmis citādu uzvārdu un radušās piecas saimniecības : Leišupi, Auzāni, Ļevoni, Vēveri, Rudzāti. Latvijas brīvvalsts laikā dažas no šīm saimniecībām jau bija sadalītas vēl sīkāk. Alberts Leišups Jura d. kas nācis no šīs dzimtas, dzimis 1875.gada 28.septembrī, miris 1955.gada decembrī, apbedīts Veiguru kapos, aktīvi līdzdarbojies pagasta organizācijās un ar savu darbu par priekšzīmīgu citām, izveidojis arī savu saimniecību. Tika rīkoti brīvdabas sarīkojumi, kuros spēlēja ragu orķestris, sarīkojuma atlikumi tika izlietoti Veiguru kapu apkopšanai, kapu svētkiem. Par šiem līdzekļiem arī tika izgatavots „Veiguru kapu zvans” kas šobrīd ir vienīgais zvans pagasta kapsētās. Šobrīd Leišupu dzimtas locekļi ir izkaisīti pa visu Latviju, kā arī aiz tās robežām. No visiem 7 bērniem dzīvi ir Augusts, kurš ar kundzi dzīvo Kanādā, Anna dzīvo Veiguros, Matilde precējusies un dzīvo Rīgā. Brāļu bērni dzīvo Skotijā, Vācijā, ASV. Alberta Leišupa vecākais dēls Augusts Leišups dzimis 1908.gada 29.septembrī. Kara klausībā iesaukts 1930.gada septembrī un iedalīts 11.Dobeles kājnieku pulkā Daugavpilī. 1931.gada septembrī iestājies valsts robežu apsardzībā un savām acīm redzēja Padomju karaspēka ielaušanos Latvijas teritorijā 1940.gadā. Būdam virsšeržants 1942.gadā ir spiests iestāties policijas dienestā un 1943.gada janvārī tiek nosūtīts uz fronti. Par saprātīgu savas vienības vadību apbalvots ar II šķiras Dzelzs krustu. Pēckara gadus pavadījis gūstekņu un bēgļu nometnē Vācijā pēc tam izceļojis uz Angliju, ir aktīvi darbojies sabiedriskā darbā latviešu kolonijās, vadījis „Daugavas vanagu” nodaļu. Miris 1991.gada 1.septembrī Kanādā.

Starp Vuškārniekiem un Gaiņu purvu Atašas un Neretas upes satekā ir lielas pļavaš kuras sauc par Lukstiem.

Vēl līdz mūsu dienām apkārtnē klīst leģendas par nacionālo partizānu Donatu Peisenieku, kurš savu pēdējo kauju izcīnīja šajās Lukstu pļavās Smelcējā. Dzimis 1912.gadā.Dienējis Daugavpilī – artilērijas pulkā līdz 1940.gadam, strādājis Daugavpilī policijas dienestā, kad padomju vara viņu no šī dienesta padzen.

Kopā ar ģimeni sievu un bērniem pārceļas uz dzīvi toreizējā Līvānu pagastā, iekārtojas Gaiņu skolā par apkopēju. Pēc vācu karaspēka ienākšanas strādā par policijas kārtībnieku Rudzātos, Preiļos, cīnās latviešu leģionā.

Pēc vācu karaspēka kapitulācijas Kurzemē, krīt gūstā. Divus gadus atrodas ieslodzījumā Podoļskā.1947.gadā novājijs, bet garīgi nesalauzts, Donats atgriežas dzimtajā pusē.

Sākas atkal pratināšana, nenoteiktība un draudi ar Krievijas lēģeri vai pat nāvi: izlemj Donats, ka jāatstāj atkal ģimene, mājas, un atkal cīņa dažādās grupās. Vienatnē cīnoties pret „strebuku” pārspēku 1948.gada augustā Peisenieks tiek ielenkts, aizstāvoties viņš nogalina Līvānu milicijas priekšnieku leitnantu Larčenko un strebuku Zorinu. Aizdedzinot šķūni, apšaudot pārējos gūstītājus un ievainojot Jepifanovu, dūmu aizsegā Donats Peisenieks sasniedz savu glābēju - mežu. Vairākus gadus nevarēdami notvert Peisenieku, varas vīri 1949.gada 25.martā izsūta uz Sibīriju - sievu ar mazgadīgiem bērniem.

Lielākās vai mazākās sadursmēs, cīņā par izdzīvošanu, paiet vairāki gadi līdz pienāca liktenīgais 1953.gada 27.februāris. Šajā dienā NKVD karaspēka daļa ielēna viņa bunkuru, kas atradās pļavās Neretas un Atašas upes satekā. Vairākos uzbrukumos gūstītāji zaudējuši daudzus kareivjus. Nevarēdami bunkuru ieņemt triecienā, NKVD karavīri to uzspridzinājuši. Nacionālo partizānu viņi dzīvu nav dabūjuši rokā.

Mīrušu viņu atved uz Līvāniem, noliek ielas malā, kur tas nogulējis vairākas dienas. Par brīdinājumu citiem. Čekisti viņu aprakuši uz meža ceļa vidus, lai neviens tur neiedomātos to meklēt un mīdītu kājām.

Šo cilvēku dzimtas piederēja pie latgaļu stiprajām dzimtām, kas bijušas dzīvotspējīgas, labi sazarājušās un devušas krietnus sabiedrības locekļus, kuras sastādīja tautas kodolu. Viņi izcēlās ar savu garīgo spēku, izpalīdzību un tuvākā mīlestību. Par viņiem ir jāzina nākošajām paaudzēm un viņu piemiņa ir jāpatur cieņā un godā.

Rudzātu – Līvānu ceļa malā apmēram 10 km no Līvāniem Neretas upes krastā pie Ancānu tilta ir apdzīvota vieta Lelī Čeiri, kaimiņos Kucenķeiri, Ancāni, Kakteni, Puntūži, Moči. Lelī Čeiri ir Švirkstu dzimtas pamatvieta. 19. gadsimta sākumā Lelajūs Čeirūs ir palikuši divi brāļi, bet pārējie aizgājuši iegātnos, tādejādi radušies Ūša, Molakolna, Šlosberga un Kāršenieku Švirksti.

Pirmā pasaules kara priekšvakarā arī šī zeme sadalīta viensētās. Viens dēls palicis uz vietas (Jākuba Donots) paturējis grunts dārzus, bet Krištopa dēls Antons pārcēlies uz viensētu, kas iemērīta ceļa otrā pusē. Neatkarīgās Latvijas laikā Švirkstu dzimtas piederīgie dzīvojuši Ūšas, Molakolna Švirkstūs (trijās saimniecībās), Lelajūs Čeirūs (divās saimniecībās) Smelcējā, Landzānos un Kāršeniekos (vienā saimniecībā) un viena ģimene dzīvo Rīgā.

Švirkstu dzimta ir devusi novadam četrus ievērojamus tautas darbiniekus:

Jānis no Landzānu Švirkstiem pēc Vitebskas reālskolas beigšanas mācījās kara skolā un pirmajā pasaules karā kā virsnieks cīnījās pret vāciešiem.

Andrejs no Šlosberga Švirkstiem – latviešu pulka strēlnieks, pazīstams Latgales politiķis un pašvaldību darbinieks.

Bernards no Ūšas Molakolna Švirkstiem, sabiedriska darbinieks un fiziskās audzināšanas skolotājs Daugavpilī.

Juris no Smelcējas Švirkstiem dzimis 1897. gadā, beidzis kara skolu. Mācījies Rīgas Komerccinstitūtā, vispārējos virsnieku kursus un kara akadēmijas kursus. Dienējis 6. Rīgas un 2. Valmieras kājnieku pulkos. Bijis lektors Latvijas kara skolā. 1941. gadā arestēts Gulbenes nometnē un deportēts uz Noriļsku. Par viņa tālāko likteni ziņu nav.

Savukārt Atašas upe savu nosaukumu ir dabūjusi no atvasēm, jo tā bija apaugusi ar visādiem krūmiem un atvasēm.

